మొదటి బహుమానం
(లేడీస్ కల్చర్ క్లబ్)
చింతా దీక్షితులు

౧

ధనుర్మాసంలో రాత్రిమూడోజామున లేచి నగరసంకీర్తనం చేయవలసిం దని స్వాముల వారు సెలవిచ్చారు. తత్ పూర్వమే భోజ నాదికముకూడా ముగించవలసి ఉంటుంది సుమా అని మళ్లీ జ్ఞాపకం చేశారు.

దానిమీద రుచిపుట్టడంకోసం మని యింకా కొన్ని విషయాలు సెల విచ్చారు. హిమా లయప్రాంతాల్లో ఉన్నవారంతా రాత్రి వేళ లేచి భోజనాదికం పూర్తిచేసుకొని వెచ్చనిఉన్ని బట్టలు వేసుకొని ఇంటిడాబాల మీది కెక్కి సూర్యోదయంకోసం నిరీ క్షిస్తూ ఉంటారుట. సూర్యుని ఎర్రటి బింబం తూర్పున దృగ్గోచరము కావడం తోనే వారకట్టడాలేనిఉత్సాహం పడ తారుట.

ఆప్రాంతాలవారే మరికొందరు శివరూ పాలు ధరించి శంఖా లూదుతూ "శివో హం" "శివోహం" అని ఉచ్చైస్స్వరాలతో పలుకుతూ నగరసంకీర్తనం చేస్తారుట.

ఆవిధముగానే తెలుగువా రందరూ నగర సంకీర్తనం చేస్తే చూడవలె నని స్వాముల వారి కోరిక - కోరికలు జయించిన స్వాముల వారి కోరిక! ఆవిధంగా నైనా ప్రాచీన ధర్మం తలయెత్తుతుం దేమో నని వారిఆశ కాబోలు.

"పోనీ, ఎవరింట్లో వారు ఎవరిమట్టుకు వారు 'నగరసంకీర్తనం' చేసుకోకూడదా! ఈకాలంలో ఈప్రజలను కట్టుకురావడం సులభం కాదేమో" అన్నాను జంకుతూ. స్వాములవారి హృదయం విశాల మైనది. కాబట్టి అలాగ చేసినా మంచిదే నని వప్పు కున్నారు.

ఇంతకీ ఈ'నగరసంకీర్తనం'యొక్క పరమార్థ మేమి టన్నా రంటే——శివుడు విష్ణువును మేలుకొల్పాలిట: అనగా జ్ఞానశక్తి క్రియా శక్తిని మేలుకొల్పాలిట— భర్త భార్యను మేలుకొల్పాలిట.

ఈచివరమాట విని నేను నవ్వాను. స్వాముల వారు నానవ్వుభావముగ్రహించి అన్నారు గదా - గార్హస్థ్యధర్మ మేమి టంటే, భర్త భార్యను మేల్కొల్పడమే; అంతే గాని భార్య ముందుగా లేచి భర్తకోసం కాఫీ కాచి కనిపెట్టుకు ఉండడం కాదు - నిద్రపోతూఉన్న భర్తను భార్య చూడ్డం తటస్థించిందంటే ఆవిడకు బ్రహ్మలోక

ప్రాప్తి అవుతుంది. ఈ రహస్యం ఇప్పటి గృహస్థులు మరిచిపోయారు.

ఇంకోవిషయంకూడా స్వాములవారు సెలవిచ్చారు. హిమాలయ ప్రాంతాల్లో యతులకు భిక్ష తెల్లవారకముందే పెడతారట. తెల్లవారిన తర్వాత సన్యాసులకు భిక్ష దుర్లభం. ఇది కాశ్మీరదేశంలో వారి అనుభవాన్ని బట్టి చెప్పినమాట.

భోజనాదికముతో దేహానికి తృప్తి కలిగించినతరువాత మనస్సుకుకూడా ఆహ్లాదం కలిగించడానికి డాబాలమీద చిన్నపిల్లలు చేరి సూర్యోదయం కోసం నిరీక్షించడం చాలాగొప్పవిషయం. శ్రీసూర్యనారాయణమూర్తి బింబదర్శనము మానవహృదయములోని సౌందర్యపిపాసను తృప్తిపరుస్తుంది. అంతే కాకుండా భక్తిని మొలకలెత్తిస్తుంది; జ్ఞానము నిస్తుంది.

స్వాములవారిమాటలు మనస్సులో పెట్టుకొని నేను మాయింట్లోనే 'నగరసంకీర్తనం' చేస్తే ఎంతబాగుంటుందో అని ఉబలాటపడ్డాను. శివరూపం ధరించడం— అంటే వంటినిండా విభూతి పూసుకొని రుద్రాక్షలు మెడలో వేసుకొని, త్రినేత్రానికి బదులు కుంకుంబొట్టు పెట్టుకొని — తోలుచీరలూ, శూలాయుధమూ, డమరుకమూ అక్కరలే దనుకొంటాను —శంఖం చేత్తో పుచ్చుకొని "శివోహం" అనుకొంటూ శంఖాన్ని పూరిస్తే ఎంతో బాగుంటుంది. కాని—

౨

కొన్ని నెలలక్రిందటనే మాఊళ్లో ఉన్న మహిళామణు లందరూ చేరి ఒకక్లబ్బు ఏర్పాటు చేసుకొన్నారు. స్త్రీల పురోభివృద్ధికోసం నిరంతరమూ పాటుబడుతున్న గవర్నమెంటు ఉన్నతోద్యోగస్థుల పట్టుదలా శ్రమా ఇందుకు కావలసినధనమును సంపాదించిపెట్టినవి. ఈధనముతో స్త్రీల క్లబ్బుకోసం భవనమూ, కూర్చోటానికి కుర్చీలు, బల్లలూ, ఇంట్లో ఆడుకొనేఆటల సరంజామా బయట ఆడుకొనే ఆటలకు కావలసిన పరికరాలు, వార్తాపత్రికలు ఇంగ్లీషు గ్రంథాలయబీరువాలు — అన్నీ ఏర్పాటు అయినవి.

ఇక సభ్యురాండ్ర సంగతి – పెద్దఉద్యోగస్థుల భార్యలూ, అధమపక్షం సైకిలైనా తొక్కగలిగినవాళ్లూ, తత్తుల్యులైనయితరధనికుల భార్యలూ, ఇంట్లో పనిపాటలు చేయవలసిన అవసరం లేనివాళ్ళూ ఇలాటి శ్రీమతు లందరూ నెలచందాలు చెల్లించి క్లబ్బులో చేరారు. ఇంగ్లీషు రానివాళ్ళు సభ్యురాండ్రుగా ఉండకూడదనే నియమంలేదుగాని— అందులో చేరినవారి కందరికీ ఇంగ్లీషు వచ్చును. ఇంగ్లీషు మాత్రమే వచ్చునన్నా ఇబ్బంది లేదు. అందులో చాలామందికి తెలుగు మాత్ర

భాష కాబట్టి తెలుగు రాదని చెప్ప చెల్లదు గాని — అక్కడ, ఆక్లబ్బులో కృషికి కావలసిన పత్రికలు గాని, గ్రంథాదులు గాని లేవు. అంతేకాకుండా ఆ క్లబ్బులో తెలుగు మాట్లాడడం న్యూనతగా భావిస్తారు.

ముఖ్య నియమ మేమి టంటే అక్కడి సభ్యత్వం స్త్రీలకుమాత్రమే. పోతుటీగ లోపలికి పోవడానికి లేదు

అది "లేడీస్ కల్చర్ క్లబ్"-అంటే విజ్ఞాన ధనులైన మహిళామణుల సంఘ మన్న మాట. కల్చర్ అంటే బహుగ్రంథావలోకనము, లోకసంచారము, సజ్జనసాంగత్యాదులవల్ల కలిగే అంతఃకరణ సంస్కారము. ఈకల్చర్ ఈకాలంలో ఒక్కఇంగ్లీషు చదువుకొన్న స్త్రీపురుషులవద్దనే ఉన్నది. దీనిబాహ్యలక్షణాలు ఈనాటివి కొన్ని చెప్పవలసి వస్తే—టెన్నీసు ఆడడమూ, స్వెటర్లు వేసుకోవడమూ, సిగరెట్లు పీల్చడమూ, నిరంతరమూ ఇంగ్లీషులో సంభాషణ సాగించడమూ, చవకరకం యింగ్లీషునవలలు పఠించడమూ, రోజురోజుకూ కొత్త కొత్త ఫాషన్ల ననుసరించి జుట్టు కట్టులను మార్చుకోవడమూ — చెప్పవలె. అంతర్లక్షణాలు, తనదేశానికి సంబంధించిన వేషభాషాదులను ఏవగించుకోవడము.

నిజము చెప్పవలసివస్తే అంగిరీజులప్రభుత్వం వల్ల మనకు దాపరించిన యితరమేళ్లతో పాటు ఈకల్చర్ ఒకటి.

అసలు చెప్ప దలుచుకొన్నవిషయం ఏమిటంటే —ఈక్లబ్బులో, నాభార్య సభ్యురా లైంది. యమేస్మ ప్యాసైనయువతీవతంసమును భార్యగా చేకొనగలిగేభాగ్య మెందరికి పట్టుతుంది! మేముభయులమూ ఇంట్లో ఇంగ్లీషున మాట్లాడుకొంటూ, ఇంగ్లీషు దుస్తులు వేసుకొంటూ, ఇంగ్లీషుపత్రికలు చదువుకొంటూ, —ఇల్లు ఇల్లంతా కల్చర్ మయము చేశాము కొన్నాళ్లు, పెళ్లయిన కొత్తలో. మాకు పుట్టేపిల్లలుకూడా పుట్టే పుట్టడంతోనే ఇంగ్లీషు ఏడ్పు ఏడుస్తూ, ఇంగ్లీషునవ్వులు నవ్వుతూ కల్చర్‌తోనే పుడతారని అనుకొన్నాము; కాని వాళ్ళు చీమిడిముక్కులు వగైరాలతోనే తయారైనా రని చెప్పడానికి చాలా విచారంగా ఉన్నది. వాళ్ళని కాన్వెంటు స్కూలులో అప్పజెప్పాము. కొత్తలో రుచ్యంగా ఉన్న మాప్రణయము క్రమక్రమంగా ఏళ్ళు గడచినకొద్దీ వెలవెల్లాడడం మొదలుపెట్టింది. నేను ఒకమోస్తరు పూర్వాచారపరాయణుణ్ణి అయినాను. నాభార్యమాత్రం కల్చర్డులేడీగానే ఉండిపోయింది. అందువల్లనే క్లబ్బులో సభ్యురా లైనదికూడా.

ఇందువల్ల మాఉభయులకూ అన్యోన్యం చెడిం దని చెప్ప వీలులేదు కాని మతభేదం మాత్రం కలిగింది. నేను పూజలూ పురస్కారాలు చేస్తా నంటే నాభార్య మా యింట్లో టీపార్టీల కేర్పాటు చేస్తుంది. నేను గోడలకు దేవుళ్లవిగ్రహాలు తగిలిస్తే

అవి తీసివేసి చవకరకం అట్టబొమ్మలూ, సినీమా స్త్రీపురుష ప్లాస్టబొమ్మలూ ఆమె తగిలిస్తుంది. నేను పిల్లలకు బొట్టు పెడితే చెరిపివేసి సబ్బుతో వాళ్ల మొహాలు కడిగి తెల్లనుద్దగుండ పూస్తుంది. లక్షణంగా మొహానికి పసుపు రాచుకో మ్మని ఒక మాటు నేను చెప్పినప్పుడు మాయిద్దరికి ఐరోపామహాసంగ్రామ మంతపని జరిగింది. ఫేసుపౌడరు బదులు తనూ పిల్లలూ స్వచ్ఛమైన ఐశ్వర్యప్రదమైన విభూతి పూసుకో రాదా అని ఒకనాడు హాస్యానికి నే ననే సరికి నాకు రెండురోజులు ఇంట్లో భోజనం దుర్లభం అయింది.

ఇలాంటి నాభార్యకు ఒకనాడు హఠాత్తుగా నామీదా, నాపూర్వాచార పరాయణత్వముమీదా అభిమానం కలిగింది. కారణం ఎంత ఆలోచించినా తెలియలేదు. కొంతవయస్సు దాటిన తరువాత బుద్ధి పరిణతమై మంచిమార్గములు పట్టవచ్చు గదా! నాభార్యకు అలాటి మార్పు కలిగి ఉండవచ్చు ననుకొన్నాను.

స్వాములవారు సెలవిచ్చిన ప్రకారం నగరసంకీర్తనం జరపడానికి నిశ్చయించు కొన్నట్లు నాభార్యతో చెప్పాను. నేను శివరూపం ధరించి, శంఖము ఊదుతూ, శివోహం అంటూ, ఇంట్లో నగరసంకీర్తనం చేయదలిచాను కాబట్టి, తాను నాసహధర్మచారిణి కాబట్టి, నాతోపాటు తానున్నూ పార్వతీరూపం ధరించవలసిందని కోరాను.

ఆమాట అనడంతోనే నాభార్యకు కోపం వచ్చింది. తా నెప్పుడూ అటువంటివేషాలు వేసి ఎరగ నని-సకృత్తుగా క్లబ్బులో నాటకంవేషాలువేసేది కాని, ఆసమయంలో అది జ్ఞాపకం చేస్తే దెప్పిపొడిచానని అంటుం దని ఊరుకొన్నాను— తనను తృణీకరించడము న్యాయము కాదనీ తనతల్లిదండ్రు లీమాట విన్నట్లయితే ఇట్టి అల్లుడువంటిదుర్యోగము తమకు ప్రాప్తించినందుకు విచారిస్తారనీ, ఏమేమో చెప్పింది.

పార్వతివేషం వేయడ మంటే విభూతి పూసుకో నక్కరలే దన్నాను; కొంచెం పసుపు మొహానికి రాచుకొంటే చాలు నన్నాను; కుంకుంబొట్టు పెట్టుకుంటేబాగుం టుందన్నాను - అంటూంటే భయపడ్డట్టు నటిస్తూ, అమ్మో పాములుకూడా మెళ్లో వేసుకో మంటారు కాబోలు నంది. కుంకుం బొట్టు పెట్టుకోవడం పాముల్ని మెళ్లో వేసుకోవడంతో సమానంగా భావించినందుకు విచారించాను. పాములు నేనూ వేసుకోను, నువ్వూ వేసుకో నక్కరలే దన్నాను.

పోనీ రబ్బరుపాములు తెచ్చిపెడుదునా అంది.

నాకు కోపంవచ్చింది. పెడమొహం పెట్టాను. నాకోపం చల్లార్చడాని కన్నట్లు తాను పార్వతివేషం వెయ్యడానికి వప్పుకొంది.

వప్పుకొన్నరోజు మొదలుకొని నన్ను వేధించడం మొదలెట్టింది. ఏచీర కట్టుకుంటే

బాగుంటుందనీ, చేతులూ మెడా లేని రవికలు తొడుక్కోవచ్చునా అనీ, తల్లో సూదులు పెట్టుకోవచ్చునా అనీ, జడ వేసుకొంటే బాగుంటుందా, ముడివేసుకొంటే బాగుంటుందా అనీ, "జోళ్ళు తొడుక్కోవచ్చునా అనీ—ఈ విధంగా! అయినా ఎంతో ఉత్సాహంగా పార్వతీవేషం వెయ్యడానికి ఉబలాటపడుతున్నట్టుగా కనిపించింది. రవివర్మ వ్రాసిన పార్వతిబొమ్మ చూపి అటువంటివేషం వేసుకోరాదా అంటే కొంత సందేహించి, అనాగరికమంటూ సణుగుకొని కొంతసేపటికి వప్పుకుంది.

ఆమె నామతములోనికి దిగినందుకూ, పార్వతి వేషం వేయడానికి సమ్మతించినందుకూ ఎంతో సంతోషించాను. నిజంగా నాభార్య కల్చర్డు లేడీ అని అప్పుడు విశ్వసించాను.

3

ధనుర్మాసంలో ఒకనాడు తెల్లవారకుండా లేచి చన్నీళ్ళస్నానం చేశాను. తుడుచుకొని వంటినిండా విభూతి పూసుకొన్నాను. భార్య నాకోసమని తెచ్చినపెద్దపులి బగ్గేలబట్ట కట్టుకొన్నాను. నొసట కుంకుంబొట్టు పెట్టుకొన్నాను. గదిలో పీట వేసుకొని కూచోబోతూంటే ఆమె వచ్చింది. నాజుట్టు పైకి ఎగదీసి ముడివేసింది. దానిలో డాకు రేకు చంద్రుణ్ణి దోపింది. వద్దు మొర్రో అంటూంటే వినక రెండుచేతులకీ రెండురబ్బరు పాముల్ని కట్టిపెట్టింది దారంతో. ఎక్కడ సంపాదించిందో ఎముకలహార మొకటి నామెళ్లో వేసింది. బుడబుడక్కలవాడిదగ్గర తాను కొన్న డమరుకము నావేళ్ళకు కట్టింది. ఎక్కడ సంపాదించిందో పులిచర్మం తీసుకువచ్చి పీటమీద వేసి దానిమీద కూర్చోమంది. పక్కనే శంఖం పెట్టి ఉండుండి ఊదమంది.

రబ్బరుపాములూ, ఎముకలపేర్లూ నాకక్కర లేదని దెబ్బలాడాను. రుద్రాక్షమాల వేసుకోనిమ్మన్నాను. విన్నది కాదు. కోపం వచ్చి తీసివేయబోయాను. అప్పుడు నవ్వుతూ నాదగ్గిరకి వచ్చి చెక్కిళ్ళు దువ్వి పెదవులమీద ముద్దుపెట్టుకొంది. వెంటనే పక్కగదిలోకి వెళ్ళి చేతులూ ముఖం పెదవులూ సబ్బుతో కడుక్కోవడం నేను కనిపెట్టాను. గదిలోనుంచి తిరిగివచ్చి పెట్రోమాక్సులైటు నా కెదురుగా కట్టింది - కాంతి పూర్తిగా నామీద పడేలాగ.

నాకు అంత వినయంగా ఉత్సాహంతో సహాయం చేసినందుకున్నూ, నన్ను ముద్దుపెట్టుకొన్నందుకున్నూ నే నెంతో ఆనందం చెందాను. త్వరగా పార్వతివేషం వేసుకురమ్మన్నాను.

ఆమె నా కెదురుగా నిలబడి నిదానించి చూచి మెచ్చుకొన్నట్లు తలతిప్పి నవ్వుతూ ఏదీ శంఖం ఊదం డంది. నేను శివోహం

శివోహం అని కేక వేసి శంఖం వూదాను. ఆమె చప్పట్లు కొట్టి, బాగు, స్ప్లెండిడ్, కాపిటల్ అంది.

పార్వతివేషం వేసుకొని వస్తానని చెప్పి, పచ్చచీర కట్టుకొంటే బాగుండదా అని సలహా అడిగి ఏదో బహుమానం సంగతి గొణుక్కుంటూ వెళ్ళిపోయింది.

"నగరసంకీర్తనం" ప్రారంభించా నన్న మాట! భార్యకూడా చప్పున వేషం వేసుకు వస్తే ఇద్దరమూ కూర్చుని నగరసంకీర్తనం ప్రశస్తంగా చేయవచ్చు ననుకొన్నాను. అరగం టయింది.

ఆమె రాలేదు. స్నానం చెయ్యాలి, పసుపు రాసుకోవాలి, చీర ధరించాలి, ఆభరణాలు పెట్టుకోవాలి, తల్లో పువ్వులు పెట్టుకోవాలి—ఏ వేవో గొడవ లన్నీ యీ ఆడాళ్ళకి. ఆమెను తొందరచెయ్యడాని కని శివోహం గట్టిగా ఉచ్చరిస్తూ, ఉండుండి శంఖం ఊదడం మొదలుపెట్టాను. గంట యింది నాభార్య రాలేదు. ఎంత చదువు కొన్నా, ఎంత కల్చరున్నా యీఆడవాళ్లు ఆడవాళ్లే - కాసంత పార్వతివేషం వేసుకు రావడానికే ఇంతాలస్యమా? —మళ్లీ నా భార్యను పిలవడానికని శివోహం అనిగట్టిగా కేక వేసి శంఖం ఊదుతున్నాను. పూర్తి కాకముందే ప్రవేశించింది ఆమె! నే నాశ్చర్యపడ్డాను. నాభార్య వేషం వేసుకో లేదు. గంట దాటినా వేషం వేసుకో తీరింది గాదా అని అడగబోతూంటే ఒకరి వెనుక ఒకరు అయిదుగురు ఆడవాళ్లు నాగదిలో ప్రవేశించారు. నాకు సిగ్గేసింది. నాకంటె వాళ్లుఎక్కువసిగ్గుపడుతూన్నట్లుచూచాను. అయిదుగ్గురూ నాకేసి పరకాయించి చూచారు. "దీని పే రేమిటి" అన్నది ఒకామె. ఈవిడికి నేను కనిపించడం లేదు కాబోలు — "దీని" అని అమహాత్తు ప్రయోగిస్తాం దేమిటి చెప్మా, ఇది కల్చరు లక్షణమూ అనుకొన్నాను. నాభార్య "ఇది శివరూపం. ఈయన నాప్రియభర్త అని మీతో చెప్పడానికి నా కెంతో సంతోషంగా ఉన్నది" అన్నది యింగ్లీషుతో.

ఆ సాధ్వీమణులు అయిదుగురూ ముసిముసి నవ్వులు నవ్వుకున్నారు. నాదగ్గిరికి కొద్ది కొద్దిగా వచ్చి పరీక్ష మొదలుపెట్టారు. దీపకాంతిలో తళతళా మెరిసిపోయే డాకు రేకుచంద్రుణ్ణి చూచి మెచ్చుకొన్నారు. వంటినిండా ఉన్న విభూతిని ఫేసుపౌడ రేమో నని అనుమానించి నన్నవమానపరిచారు. మెళ్లో ఎముకలపేరు చూచి భయపడి వెనక్కి ఉలిక్కిపడి వెళ్లారు. "హారిడ్" అని ఒకఇల్లాలు మూర్ఛపోయేటంతపని చేసింది. దగ్గిరికి రాకుండా దూరాన్నించే నాచేతుల నున్న పాముల్ని చూచి పారిపో బోకు, రబ్బరుపాములే నని నాభార్య చెప్పితే పూర్తిగా నమ్మక, నిజము తెలుసుకొనే ఉద్దేశంతో ఒకయిల్లాలు గొడుగుతో నాజబ్బమీద పాముకింద

పొడిచింది. లేచి వాళ్ళను తరిమివేద్దామా అన్నంతకోపం వచ్చింది గాని నాభార్య నవ్వుముఖం, నాకేసి తిరిగి గాలిలో నన్ను ముద్దెట్టుకొంటూన్నట్లు అభినయించే నా భార్యనవ్వుముఖం, చూచి ఊరుకొన్నాను. "ఇది-ఈ - ఈ - మనిషి.. క్షమించండి-ఈయన మీభర్తా!" అని ఒకావిడ నా భార్యను సానుభూతితో అడిగింది. అయిదుగురు శ్రీమతులూ నాభార్య దౌర్భాగ్యానికి జాలి చూపుతూ నిలబడిపోయినారు. నాభార్య మాత్రం సగర్వంగా నవ్వుతూ నిలబడింది. ఇంక పాకం ముదరనిస్తే ఈ విధంగానే నన్ను అవమానపరుస్తారని నిశ్చయించుకొని ఎలాగ వీళ్ళని తరమడమా అని ఆలోచించి, ఒక్కమాటు ఆవేశపూర్వకంగా డమరుకం వాయించి, "శివోహం" "శివోహం" అని కేకవేసి, శంఖం—వెనక భీముడు కురుక్షేత్ర యుద్ధరంగంలో ఊది నట్లు—ఊదాను. శంఖం ఊదితే శత్రురాజులస్త్రీలకు— ముఖ్యంగా గర్భిణులకు ప్రమాదం సంభవించేదిట పూర్వం. ఊదడంతోనే అయిదుగురూ చెల్లాచెదరై పోయారు. దరిమిలాను వాళ్ళకేమయినా ప్రమాదం కలిగిందేమో తెలియలేదు. నాభార్య వాళ్లవెంట వెళ్లిపోయింది.

పదినిముషాలకి దూరాన్నించి ఒక మోటారుకారు మొరిగి పారిపోతూన్న చప్పుడు వినిపించింది. నాభార్య యింట్లో ఉన్నదేమో నని చూచాను. లేదు. వాళ్లతో తానూ కారెక్కి వెళ్లిపోయింది.

ఇదంతా నాకర్థంకాలేదు. పార్వతీవేషం వేసుకొని నాభార్యను రమ్మని పంపితే ఈఅయిదుగురుస్త్రీలనీ ఎందుకు తీసుకువచ్చినట్లు? పురుషుడని సందేహం లేకుండా వాళ్లంతా నన్నలాగ పరీక్ష చెయ్యడమేమిటి? నాభార్య వాళ్ళతో కారెక్కి లేచిపోవడమేమిటి? భక్తిశ్రద్ధలతో చేయవలసిన "నగరసంకీర్తనం" ఈవిధంగా పరిణమించింది.

స్వాములవారితో నానగరసంకీర్తన చరిత్ర ఏముఖం పెట్టుకొని చెప్పగలను?

నాభార్య యింటికివచ్చాక ఏమి చెప్తుందో అడిగి తీరుతాను. తప్పకుండా నన్నవమానపరచడానికే ఈవిధంగా కుట్ర పన్ని ఉంటుంది. దీనికిశిక్ష ఏమిటా అనిఆలోచన మొదలుపెట్టాను. అక్కసుతో నిండిన నామనస్సు అనేకఉపాయాలు చెప్పింది. ఇంటికి వచ్చాక నాభార్యపీక నులిమివెయ్యవచ్చు; లేదా ఇంట్లో దూలానికి ఉరితియ్యవచ్చు; లేదా ఒకగదిలో తాళంవేసి తిండి పెట్టకుండా మాడ్చివేయవచ్చు — ఇంకా ఎన్నెన్నో ఊహాలు తోచాయి.

౪

కొన్నిగంటలైనతర్వాత నాభార్య యింటికి వచ్చింది. నేను వేషం మార్చివేసి మా మూలుబట్టలు కట్టుకొని కూర్చున్నాను.

వచ్చీరావడంతోనే ఆమె నన్ను కౌగలించు కొని ఊపిరి సలపకుండా ముద్దెట్టుకోవడం మొదలుపెట్టింది; ఇంగ్లీషున నన్ను లాలించడం మొదలు పెట్టింది. తనకంటి పాప నట నేను—నేను పీచ్ అనేపండునట—తన ప్రియ మైనభర్తనట—తన మొహం మీాద మొటిమనట—తనడార్లింగునట—తనచీరనట—తన రవికనట—ప్రీతీమాట మధ్యనీ నామీాసాలు లాగుతూ నా పెదవుల మీాద ముద్దుపెట్టుకోనేది.

నాభార్యకు మతిపోయిందేమో నను కొన్నాను—హిస్టీరియా లక్షణాలు సంక్రమించాయమో నని సందేహించాను—కాని అవేమీా కావు. తనకి పట్టరానంత సంతోషం నావల్ల కలిగిందట. క్లబ్బులో తన కగ్రస్థానం నావల్ల లభించిందట—నావల్ల తన కేదో బహుమానం వచ్చిందట...

స్వభార్య యీావిధంగా భర్తయెడల ప్రవర్తిస్తూంటే—ఎంత ఉరిటీయ దలుచుకొన్నా భర్త అన్నవాడు భార్యపట్ల సుముఖుడు గాక మానతాడా? నేను సుముఖుడను అవడానికి అభ్యంతరం ఏమిటి? సుముఖుణ్ణి అయ్యాను. అవడానికి ఇంకో కారణం ఉంది. అదిఏమిటంటే-ఆమె నన్ను లాలించిలాలించి, పైట సవరించుకొంటూ బయటికి వెళ్ళి పక్కగదిలో తాను వచ్చేటప్పుడు తీసుకొని వచ్చి దాచిపెట్టిన అట్టపెట్టెలు నాలుగు, రెండుచేతులతో పట్టుకు ప్రవేశించి వాటిని బల్లమీాద పెట్టింది. అవి తనకూ నాకూ వచ్చిన బహుమానాలట. వాసన నూనే, పౌడరూ, అత్తరువూ, దువ్వెన్నా మొదలైన వస్తువు లున్న తళతళా మెరిసిపోయే "టాయిలెట్ సెట్టు" తనకు వచ్చిన బహుమానమట.

క్షవరానికి పనికివచ్చే "షేవింగ్ సెట్టు" నాకు వచ్చిన బహుమానమట.

పైటకు గుచ్చుకొనే నగిషీ బంగారు "బ్రూచి" తనకువచ్చిన బహుమానమట. అయిదుఅంగుళములు ఎత్తుగల వెండి నట రాజవిగ్రహం నాకు వచ్చిన బహుమానమట.

షేవింగుసెట్టును చూస్తే వళ్లుమండినా నట రాజవిగ్రహాన్ని చూచి పరవశుడనై బంగారు "బ్రూచి" తీసి నాభార్యపైటకు గుచ్చి నాఆనందాన్ని వెలిబుచ్చాను.

ఇంతకీ ఈబహుమానా లేమిటి? ఎందుకు? తను క్లబ్బులో మెంబరు కాబట్టిబహుమానాలు పొందవచ్చును గానిఏమీా సంబంధం లేని నా కెందు కీబహుమానాలు? ఇదంతా ఏదోకుట్ర అనుకొని నాభార్యను సమాధానం చెప్పమన్నాను. మా యింటి కా స్త్రీలు ఎందుకు వచ్చారో చెప్ప మన్నాను.

వచ్చినబహుమానాలు పుచ్చుకొని ఊరు కోక ఎందు కీ కుశ్శంకలు అని నన్ను మభ్య పెట్టడానికి ప్రయత్నించింది నాభార్య. నేను

సాగనియ్యలేదు. చెప్పితే కోప్పడ నని మాటయిస్తే చెప్పుతా నంది. నేను వాగ్దానం చెయ్యనన్నాను. నటరాజవిగ్రహం ఎంతబాగుందో చూడండి అంది. సమాధానం చెప్పితీరా లన్నాను. మీరే కాదు, మీబోటివాళ్లు చాలామంది ఉన్నా రంది. వాళ్లకు బహుమానాలు రా లే దంది. అనుమాన మెక్కువై సమాధానం చెప్పితీరా లన్నాను.

ఆమె చివరికి చెప్పినసంగతులు:

ఒకనాడు లేడీస్ కల్చర్ క్లబ్బులో సభ్యురాండ్రంతా సభ జరిపారు. వినోదంగా కాలక్షేపం చెయ్యడమే క్లబ్బుయొక్క ఆశయము. ఈసభ కూడా వినోదార్థమే. కొన్ని విషయాలు చర్చించుకొన్నమీదట వినోద విషయం చర్చకు వచ్చింది. ప్రతిసంవత్సరమూ సభ్యురాండ్రలో ఒక్కరికి ఇచ్చే బహుమానం ఈయేడు ఏవిధంగా ఇయ్యడమని చర్చించారు.

పరుగులపందెములు పెట్టితే బాగుంటుం దన్నారు కొందరు. ఈతపందెం మంచి దన్నారు కొందరు. ఎవరు అందరి కన్నా అందమైనడ్రెస్సు వేసుకొంటారో వారి కా బహుమానం ఇయ్యకూడదా అంది ఒక యింగ్లండు వెళ్ళివచ్చినస్త్రీ, సిగిరెట్టు కాలుస్తూ. డబ్బుసర్దుబాటుకాని సభ్యురాండ్రు పనికిరాదన్నారు.

జడల కని కొందరు, ముడుల కని కొందరు, ఆభరణాల కని కొందరు పారితోషికమివ్వవచ్చు నని పరిపరివిధాల చెప్పారు. పోనీ సంతానాన్నిబట్టి యివ్వకూడదా అని పక్కఆమెతో అంది ఒకబహుసంతానవతి. ఈవిధంగాచర్చజరుగుతూఉండగా ఒకావిడ ఒకప్రొపోజల్ చేసిందట. (ఆవిడ పేరు నా భార్య చెప్ప లేదు. నాభార్యయేమో నని నాఅనుమానం). ఆమాట వినడంతోనే అందరూ నిర్వాక్కు లైనారు. కొంతసేపటికి అం ద రూ తేరుకొన్నారు. బహుసంతానవతి వినాగా అందరూ ప్రొపోజల్ బాగుందంటేబాగుందన్నారు. ఏకగ్రీవంగా అంగీకరించారు.

మగాడికివలెనే ఆడదానికికూడా వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యం వుండాలి. ఇంతవరకూ మగవాడు ఆడదాన్ని బానిసగా చూస్తున్నాడు. ఇప్పుడు మగవాడికి బుద్ధి చెప్పవలసిన బాధ్యత ఆడదానిమీద వుంది. ఈబుద్ధి చెప్పడం అనేకవిధాల చెయ్యవచ్చును. కొట్టిగాని, తిట్టిగాని, సాధించిగాని, ఏడ్పించిగాని, తిండి పెట్టకగాని, చాకిరీ చేయించుకొనిగాని, కూడా తిప్పుకునిగాని— ఏవిధంగానైనా చెయ్యవచ్చును. ఆనాడు ఆసభలో నిర్ణయము చేసినవిషయము ఏమి టంటే ఇష్టమున్నసభ్యురాండ్రందరూ తమతమ భర్తల్ని దద్దమ్మలను (ఫూల్సును) చెయ్యడానికి ప్రయత్నించాలి. ఎవరు ఈవిషయంలో ఎక్కువ నేర్పు చూపుతారో వారికి ఈయేటి బహుమానం. ఈబహుమానానికి అర్హత భార్యాభర్త లిద్దరికీ ఉంటుందిగాబట్టి ఈ

యేటి బహుమానం భార్యాభర్తలిద్దరికీ ఉపయోగించేవిధంగా ఉండడానికి తీర్మానించారు.

తీర్మానమైనతరువాత సభ్యురాండ్రిలో అయిదుగురిని నిర్ణాయకురాండ్రుగా ఉండడానికి నిర్ణయించారు. వీరు ప్రతిసభ్యురాలియింటికీ వెళ్లడమూ, ఆమెభర్తను చూడడమూ, ఏవిధంగా అతడు ఫూలుఅయ్యాడో గ్రహించడము, చివరకు బహుమానమెవరి కిచ్చేదీ నిర్ణయించడము. వారము రోజులు సభ్యురాండ్రకు తీరిక లేదు. అందరూ ఆలోచనల్లో మునిగారు. అనేక సంఘటన లాలోచించారు. ఎవరిమట్టుకు వారే తమరహస్యాన్ని ఇతరులకు చెప్పకుండా గుట్టుగా పెట్టుకొన్నారు. గడువు నాటికి అందరూ సిద్ధంగా వున్నారు. నిర్ణాయకురాండ్రు అందరినీ చూచివచ్చి బహుమానం నాభార్య కివ్వడానికి నిశ్చయించారు.

నాకు కోపం మండిపోతోంది. నాతోపాటు చాలామంది దురదృష్టవంతు లున్నారుగదా అని కోపము దిగమింగాను. మిగిలినవాళ్లు తమభర్తలను ఏవిధంగా చేశారని నాభార్య నడిగాను.

ఎప్పుడూ దొరలడ్రెస్సు వేసుకొనే ఒక ఉద్యోగస్థుడిచే పంచ కట్టించింది ఒకావిడ బలవంతాన.

ఇంకోఆవిడ తాను నవల చదువుకొంటూ సిగరెట్టుకాలుస్తూ కూర్చుని తనభర్తచేత వంటయింట్లో కాఫీ పెట్టిస్తోంది.

ఇంకోఆవిడ తనభర్తను ఏదో మభ్యపెట్టి, అతనికి చీరకట్టి, రవిక తొడిగి, గాజులుపెట్టి ఆడవేషం వేయించింది. తాను ఇజారు తొడిగి, చొక్కా వేసుకొని మొగవేషం వేసింది. ఇద్దరూకూర్చుని మాట్లాడుకుంటుండగా జడ్జీలు వెళ్ళారుట.

"వాళ్ళ కెందు కిచ్చారు కారూ బహుమానం?" అన్నాను. "ఇవ్వవలసిందే. కాని ఆడవేషం వేసిన ఆమగపురుషుడు పరాయి స్త్రీలు వచ్చారని మండిపడి వాళ్లను కొట్టేటంతపని చేశాడు. భార్యాభర్తలిద్దరికీ ఆరోజునుంచీ విరోధం. జడ్జీలు పారిపోయి వాళ్లకు బహుమానం లేకుండా చేశారు.

ఇంకోయిల్లాలు అటకమీది కెక్కి కాస్త ఆవకాయకుండ దింపమని చెప్పి తడిలంగోత్రం కట్టించి, భర్త తీరా అటక ఎక్కాక నిచ్చెన తీసివేసి జడ్జీలు వచ్చేదాకా ధుమధుమలాడుతూ చెండుకొంటూ ఉండేలాగ చేసింది.

నాకు ఈఆడవాళ్లచేష్టలు వింటూన్నకొద్దీ అరికాలుమంట నెత్తి కెక్కింది. ఇక చాల్లే అని నాభార్యను దండించడానికి మొదలుపెట్టాను.

"నాతప్పేముంది ఇందులో? మీరే ఈవేషం వేస్తానన్నారుగదూ! చచ్చిచెడి మీకోసం డమరుకం, చంద్రుడూ, పాము

లూ, హారాలూ తెచ్చిపెట్టి సందుకా ఈఆగ్రహం! మొగాళ్లకి కృతజ్ఞత అంటూ ఉండదు కాబోలు! మీకు సహాయం చేసి సందుకేనా యింత చేస్తున్నారు? మిమ్మల్ని నేను శివవేషం వెయ్యమన్నానా? మిమ్మల్ని అటక ఎక్కించి నిచ్చెన తీశానా? మీచేత చీర కట్టించి, రవిక తొడిగించానా? వాళ్లే నయం పాపం, భార్యలేమి చేసినా కిక్కురుమనకుండా ఊరుకొంటారు. ఇంతకీ మీరు వేషం వేసుకోవడ మేమిటి? తప్పునామీద పెట్టడ మేమిటి!"

"మరి వాళ్లని—ఆ—ఆ — పశు —— గయ్యా..............ఆస్త్రీలను ఎందుకు మనింటికి తీసుకొచ్చావు?" అన్నాను పళ్లు గొరుకుతూ. "తీసుకువచ్చా కాబట్టే బహుమానం వచ్చింది. లేకపోతే మీవేషాలు చూచి మీమొహాలు చూచి సంతోషించేవా ళ్లెవళ్లూ? చాల్లెండి! నాతో మాట్లాడకండి" అని నాభార్య విసిరికొడుతూ లేచిపోయింది -నన్ను కృతఘ్ను డని నిందిస్తూ.

నిజమే! తప్పు నాభార్య దెలా గవుతుంది? నన్ను ఈరూపం ధరించ మన్నవాళ్ల దవుతుంది తప్పు. అవును ఆస్వాములవారే యిందుకు కారణం.

* *

కొన్నాళ్లకు స్వాములవారిదర్శనలాభం కలిగింది. నమస్కరించాను.

"చేశావా నగరసంకీర్తనం" అన్నారు స్వామి.

"చిత్తం. సద్యఃఫలం కూడా కలిగింది" అన్నాను. "నేను చెప్పలేదూ!" అన్నారు స్వాములవారు — ఆసద్యఃఫల మేమిటో అడక్కుండా.